

BILAG 3: STATUS FOR DEN KØBENHAVNSKE MODERSMÅLSUNDERVISNING

Lovgrundlag

Modersmålsundervisning for børn fra EU- og EØS-lande er lovpligtig for kommunen at tilbyde og tilbydes efter folkeskolelovens § 5, stk 7. Kommunen er kun pligtig til at tilbyde disse sprog til børn, hvis forældre er statsborgere i EU- og EØS-lande. Det er altså statsborgerskabet og ikke barnets sproglige forhold, der afgør om det har krav på undervisningen.

Modersmålsundervisningen for børn fra andre lande end EU- og EØS-lande er ikke lovpligtig for kommunen at tilbyde og tilbydes efter folkeskolelovens §3, stk 3 (frivillig undervisning).

Hvem deltager?

Deltagelse i modersmålsundervisning er frivillig og forudsætter at barnets forældre aktivt har tilmeldt deres barn til undervisningen. Deltagelsen er åben for folkeskole- og privatskoleelever.

I skoleåret 05/06 deltog 3076 (ca. 30 %) københavnske tosprogede elever fra 1. til 10. klasse i modersmålsundervisningen, eksklusiv elever som går i sproggruppeklasser samt specialklasserækker og specialskoler. Modersmålsundervisningen i specialklasser og specialklasserækker er en integreret del af undervisningen og derfor ikke opgjort på den enkelte elev. Ligeledes er modersmålsundervisningen en integreret del af sproggruppeklasserne. Der findes i dag sproggruppeklasser på 6 skoler.

149 tosprogede elever fra andre kommuner deltager i den københavnske modersmålsundervisning mod betaling fra bopælskommunen.

De 3076 københavnske og 149 udenbys tosprogede elever var fordelt på følgende sprog:

Sprog fra andre lande end EU- og EØS-lande

	Københavnske elever	Udenbys elever	I alt københavnske og udenbys
Arabisk	780	5	785
Tyrkisk	585		585
Urdu	540		540
Albansk	238		238
Somali	160		160
Farsi	146		146
Bosnisk	23		23
Hindi	14		14
Kinesisk	122	8	130
Kroatisk	13		13
Kurdisk	24		24
Punjabi*	6	5	11
Russisk	80	1	81
Tamilsk	17		17
Thai	38		38
Tigrina	21		21
Vietnamesisk	12		12
I alt	2819	19	2838

*holdet i punjabi har nu 8 elever og er under lukning

Sprog fra EU- og EØS-lande

	Københavnske elever	Udenbys elever	I alt københavnske og udenbys
Spansk	66	12	78
Finsk	14	18	32
Færøsk	15	20	35
Græsk	13	17	30
Islandsk	12	20	32
Italiensk	27	23	50
Litauisk**	2	6	8
Polsk	108	14	122
I alt	257	130	387

* holdet i litauisk har nu 12 elever

Eleverne fordeler sig på følgende klassetrin:

Modersmålsundervisning fordelt på klassetrin

1. klasse	669	elever
2. klasse	639	elever
3. klasse	516	elever
4. klasse	483	elever
5. klasse	360	elever
6. klasse	307	elever
7. klasse	102	elever
<u>I alt</u>	<u>3076</u>	<u>elever</u>

Modersmålsundervisningen i 8. - 10. klasse er henlagt til Ungdomsskolen. Deres tilbud er et åbent tilbud for 13 – 18 årige, som har bopæl i Københavns Kommune. Der var i alt tilmeldt 43 elever i skoleåret 05/06 fordelt på følgende sprog: polsk, urdu og arabisk.

Visitation til modersmålsundervisningen

Forældrene tilmelder deres børn til modersmålsundervisning på en blanket med flg. tekst:

”Københavns Kommune tilbyder modersmålsundervisning til tosprogede elever, der går i 1. – 10. klasse.

For elever, der går i 8. – 10. klasse, tilbydes modersmålsundervisning i arabisk, tyrkisk og urdu i ungdomsskole-regi.

*Eleven kan kun gå til undervisning i ét sprog, som vedkommende bruger **aktivt** i hjemmet. Modersmålsundervisning er frivillig, men når forældrene først har tilmeldt eleven, forventer vi, at eleven kommer til undervisning hver gang bortset fra ved sygdom. Elever, der allerede er tilmeldt modersmålsundervisningen, behøver ikke at blive tilmeldt igen.”*

Lærerne er pålagt at vurdere om barnet rent faktisk har det pågældende sprog som et aktivt hjemmesprog med flg. instruks:

”Hvem kan få modersmålsundervisning?

Københavns Kommune yder modersmålsundervisning til tosprogede børn, der har det pågældende sprog som aktivt sprog – dvs børn, der kan gennemføre en samtale om hverdagsemner på sproget. Vi giver ikke modersmålsundervisning til børn, hvis forældre ønsker at de skal lære det 'forfra' – uanset om den ene eller begge forældre har det pågældende sprog som modersmål. Det er barnets sproglige kompetence, der afgør om det kan modtage undervisningen.”

Undervisningens indhold

Undervisningen reguleres af den kommunale læseplan for modersmålsundervisning, udsendt september 2004. Læseplanen er vedlagt indstillingen som bilag.

Formålet er i læseplanen defineret således:

”Formålet med undervisning i tosprogede elevers modersmål er, at eleverne videreudvikler deres samlede sproglige og kulturelle kompetence og deres erfaringer med sprog som kilde til indsigt, oplevelse og indlevelse.

Undervisningen skal udvikle elevernes modersmål, så de får øget lyst til og færdighed i at bruge deres sprog i et personligt og alsidigt samspil med andre. Den skal fremme den enkelte elevs sproglige og kulturelle udvikling og forståelse af samspillet mellem elevens kulturelle baggrund og danske kulturformer. Den skal udvikle elevernes muligheder for som tosprogede borgere at deltage og handle i det danske og i det øvrige internationale samfund.

Undervisningen skal fremme elevernes viden om modersmål, tosprogethed, sprogbrug og sprogtilegnelse og dermed styrke deres grundlag for at lære dansk og få udbytte af skolens øvrige undervisning.

Undervisningen skal styrke elevernes identitet og selvværd. Den skal udvikle deres bevidsthed om forholdet til familie og etnisk gruppe og deres indsigt i kulturelle og samfundsmæssige forhold i Danmark og i oprindelseslandet”

Tilsyn med undervisningen

Ligesom for alle andre fag påhviler det den lokale skoleleder at føre tilsyn med modersmålsundervisningen. Tilsynet med modersmålsundervisningen på Lørdagsskolen påhviler lederen af Pædagogisk Integration i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Undervisningens organisering

Modersmålsundervisningen foregår på hold, der undervises 3 lektioner om ugen i 38 uger om året. Der skal minimum være 12 elever for at oprette et hold.

Modersmålsundervisningen i arabisk, tyrkisk, somali, urdu, farsi, albansk, bosnisk og spansk er placeret lokalt på skolerne i de enkelte distrikter. De øvrige minoritetssprog er placeret som lørdagsundervisning på Bavnehøj skole og enkelte andre sprog er placeret på kulturinstitutioner for det pågældende sprogsamfund (f. eks. det Færøske hus).

Lærernes opgaver og kvalifikationer

Modersmålsundervisningen udgør ca 45 årsværk, fordelt på 111 tosprogede lærere. Især lørdagsskolens lærere er ansat på deltid og varetager udelukkende modersmålsundervisning. De øvrige tosprogede lærere varetager udover modersmålsundervisningen:

- tosproget undervisning (faglig støtte på modersmålet og dansk)
- tolkeopgaver
- andre integrationsopgaver (etniske råds møder, udvidet skole-hjem samarbejde samt deltagelse ved vanskelige elevsager mm.)
- undervisning i den almindelige fagrække (gældende for tosprogede lærere med dansk læreruddannelse)

Modersmålslærerne har i juni måned modtaget et kompetenceafklaringskema. På baggrund af 98 besvarelser fremgår det at:

- 28 har en dansk læreruddannelse = 30%
- 20 er påbegyndt en dansk lærereksamen = 20%
- 39 har en læreruddannelse fra hjemlandet = 42%
- 19 har en anden mellemlang uddannelse= 21%
- 10 har en akademisk uddannelse= 11%